

Toimintasäännöt sukeltaessa: miten toimia sukellusparin kanssa

"Kuka on tämä tyyppi, joka haluaa opettaa meille, kuinka meidän tulee toimia? Tarvitsemeko me todella tätä?"

Ensimmäinen väärinkäsitys on se, että terve järki on kuin Pinokkiolle neuvoja antava heinäsiro, joka on aina valmis kaikissa tilanteissa kertomaan oikean toimintatavan. Tosiasia on kuitenkin se, että kaikki eivät ole ollenkaan tottuneet liikkumaan luontevasti sukellusaluksilla ja merenalaisessa maailmassa. Näin ollen vaarana on aina se, että ei osatakaan toimia oikein tilanteen edellyttämällä tavalla.

Useimmiten ihmisten välisiä toimintasääntöjä on kehitetty siksi, että voitaisiin ehkäistä vakavia väärinkäsityksiä, joiden seurauksena saattaa olla kaksintaisteluita, sotia ja muita ikäviä tapahtumia. Sukeltamiseen liittyvät vaaratilanteet eivät ole näin dramaattisia, mutta meidän on kuitenkin tarpeellista muistaa, että potkurit ja tyyppi voivat saada aikaan yhtä paljon vahinkoa kuin miekat ja katanat.

Sukeltajien käytös saattaa toisinaan olla ärsyttävää, jos totta puhutaan. Onneksi on myös paljon sellaista, jolle voimme nauraa. Virheet ja erehdykset ovat usein myös huvittavia ja saavat meidät nauramaan.

Tämä sarja käsittelee sukeltamiseen liittyviä toimintasääntöjä. Se perustuu sukeltajien huolelliseen havainnointiin, heidän sosiaalisen käytöksensä tarkkailuun ja tietysti kokemukseen, toisin sanoen Oscar Wilden määritelmän mukaan virheidemme summaan.

SUKELLUSPARI

Joidenkin sukeltajien on vaikea uskoa, että sukeltaessa sekä turvallisuus että huvi perustuvat molemmat samaan toimintamalliin: parijärjestelmään. Lyhyesti sanottuna läheinen yhteys sukeltajien välillä takaa sen, että tarjolla on ylimääräistä apua ja myös ilmaa tarvittaessa. Neljä silmää näkee paremmin kuin kaksi. Tämä ei koske ainoastaan turvallisuusseikkoja, vaan näin meillä on myös mahdollisuus laajentaa havaintokenttäämme. Kaksi ihmistä näkee enemmän kuin yksi, ja heillä on siten todennäköisesti myös hausempaa yhdessä.

Jokaisen sukeltajan velvollisuus on kohdella hyvin sukelluspariaan ja varmistaa se, että tällä on kaikki hyvin. Jos et toimi näin, on hyvin todennäköistä, ettei sukellusparisikaan kohtele sinua hyvin, ei ota sinua huomioon tai ei ilmoita yllättävän valashain kulkureitistä juuri kun säädät tasapainotusliiviäsi. Sinun on otettava pari huomioon ja huolehdittava hänestä aina samalla tavalla riippumatta siitä, onko pari sinulle tuttu jo ennestään vai oletko tavannut hänet vasta sukelluskohteessa. Jos ette ole tunteneet toisianne aiemmin, on ehkä hyväksi panostaa vähän enemmän ystävälliseen käytökseen.

Esittele itsesi hyvin sukeltajana. Hymyile kauniisti kohdatessasi pari ja sano "Hei" sekä kerro nimesi. Kerro (lyhyesti!) itsestäsi, kuinka kokenut olet sukeltajana sekä siitä, mitä haluat nähdä vedenalaisessa maailmassa. Kun rikot jään näitä keskusteluaiheita hyödyntämällä, on parillesi helpompaa kohdata sinut ja myös kertoa omista sukelluksistaan ja odotuksistaan. Kysy, missä hän on sukeltanut ja kuinka monta sukellusta hänellä on sukelluspäiväkirjassaan. Osoita olevasi aidosti kiinnostunut hänen kokemuksistaan. Kun tiedät hänen rajoituksensa, sinun on helpompi estää yllättävien tilanteiden syntyminen veden alla ja tunnet myös olosi luottavamemmaksi. Kysy häneltä, missä kohtaa hän veden alla mieluiten haluaisi olla suhteessa sinuun, koska teidän kummankin pitäisi havaita toisenne yhdellä silmäyksellä vain päätä kääntämällä. Uudet parit on helppo tunnistaa siitä, että he pyörivät jatkuvasti kolmella akselilla. Jos kaverisi on jo entuudestaan tuttu sinulle, sinun ei tarvitse kertoa hänelle elämäntarinaasi.

Jos sukellusparisi on vähemmän kokenut kuin sinä, mukauta toimintasi hänen kykyjensä mukaiseksi hyvin kohteliaasti ja ota huomioon hänen sukellusertifikaattinsa rajoitukset, eikä siis päinvastoin. Vältä tilanteita, joissa hän tuntisi olonsa epämiellyttäväksi ja pidä huolta, ettei hän joudu stressaavaan tilanteeseen. Säädä vauhti, sukellussyvyys ja ajoitus hänen taitojensa ja kulutustasonsa mukaiseksi. On erittäin epäkohteliasta jättää Open Water -pari 18 metriin siksi aikaa, kun itse livahdat ihaillemaan gorgonia-koralleja 40 metriin. ("Sehän oli vain vähäksi aikaa!").

Sopikaa vedenalaisista merkeistä. Helistimet, ankat ja pallot ovat (valitettavasti) hyvin yleisiä, ja jokainen tietää, kuinka tunnistaa ne. Kaikki eivät kuitenkaan tiedä, että myös annostimeen huutamalla voi tulla kuulluksi. Jos haluat käyttää tätä menetelmää, kerro siitä parillesi. Voitte ehkä tehdä pari testiä pinnalla ollessanne. Toisen räpylöihin kiinnitarttumisen ei ole paras vaihtoehto. Se on kuitenkin aina parempi tapa kuin reiteen läimäyttäminen. Jos veden alla on välttämätöntä koskettaa toista, oikea kohta on silloin olkapää. (Kosketuksen tulee olla kevyt.)

Olkaa yhteydessä toisiinne. Näytä parillesi, mitä mielenkiintoista olet löytänyt. Vältä kuitenkin pitkittynyttä keskittymistä sellaisiin seikkoihin, joita parisi saattaa pitää vähemmän mielenkiintoisina kuin liikennemerkkien tuijottamista. Kymmenen minuuttia on pitkä aika tykinkuulan edessä, jos sukellusparisi ei rakasta sotahistoriaa.

Jos sinut taas toisaalta on laitettu vedenalaisen valokuvaajan kaveriksi, voit tällöin pyytää sukelluskeskuksen johtajalta reilun alennuksen!

MITEN SINUN EI TULE TOIMIA

- Vältä ottamasta kiinni sukellusparisi tasapainotusliivin letkusta, jos hän ei enää hallitse tilannetta ja on uppoamassa. Tämän asian tulisi olla kaikille itsestään selvää. Jos et ole aivan varma asiasta, on sinun hyvä harkita Open Water -ohjekirjasta väline- ja parijärjestelmää koskevien kappaleiden kertaamista.
- Älä pilaile äläkä pelleile veden alla, esimerkiksi niin, että suljet ilmantulon tai siirrät maskia. Vältä pilailua erityisesti silloin kun et tunne sukelluspariasi hyvin.
- Älä käytä kuivapukuventtiiliä (P-valve), kun olet liian lähellä pariasi. Voit käyttää sitä märkäpuvussa, jos se on sinun eikä sitä ole vuokrattu.

MUUTA HUOMIOITAVAA

Olכון sukellusparisi sitten uusi tuttavuus tai vaihtoehtoisesti pitkäaikainen sukelluskumppanisi, tarjoudu aina kohteliaasti suorittamaan hänelle turvatarkastus, jopa silloin kun ollaan pienessä kumiveneessä. Tämä on yksi niistä säännöistä, jonka noudattaminen useimmiten sivuutetaan. Kyseessä on pieni asia, johon kuluu aikaa vähemmän kuin yksi minuutti. Se takaa kuitenkin miellyttävän ja turvallisen sukelluksen.

Sukellusparin hylkääminen, sekä vedessä että pinnalla oltaessa, ei ole ainoastaan erittäin epäkohteliasta. Siitä voi onnettomuustapauksissa olla myös oikeudellisia seuraamuksia.

Neuvo sukellusoppaalle. Jos olet järjestämässä sukellusta ja jakamassa pareja, kultaisena sääntönä voidaan pitää sitä, että muodostettujen parien tulisi olla harmonisia. Asiantuntijan tulee saada parikseen asiantuntija ja aloittelijan aloittelija, jollei sukelluskeskuksen erillisissä säännöissä toisin osoiteta (esimerkiksi silloin kun kyse on ihmisistä, jotka tuntevat toisensa). Tämä voi tietenkin olla haastavaa sinulle, mutta asia voidaan ratkaista vanhan, yleisesti käytetyn menetelmän avulla. Aseta ne sukeltajat lähemmäksi itseäsi, joihin tarvitsee kiinnittää enemmän huomiota. Loppujen lopuksihan kokeneet sukeltajat, jotka ovat maksaneet sukelluksestaan, eivät ole paikalla siksi, että he huolehtisivat muista sukeltajista. Se on sinun työtäsi.